

GEMEENTE
Schagen

Document	Archeologische Quickscan
Plangebied	Bladstraat, Tuitjenhorn, gemeente Schagen
Adviesnummer	18138
Opsteller(s)	drs. C.M. Soonius (regio archeoloog) & F. Schinning (archeoloog)
Datum	06-08-2018

Advies	Vrijgeven op voorwaarde van: Monitoren uitgraven bouwputten (kosteloos)
Vervolgtraject	Dubbelbestemming Waarde-Archeologie laten vervallen. In omgevingsvergunning te zijner tijd opnemen dat graafwerkzaamheden gemonitord worden. Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden. Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang. archeologie@hoorn.nl / 06-11648953

Archeologische Quickscan

1. Inleiding

Op verzoek van de gemeente Schagen (contactpersoon: Tara Rijkers) is gekeken naar het aspect archeologie met betrekking tot de beoogde nieuwbouw op een perceel op de hoek van de Bladstraat en de Bogtmanweg in Tuitjenhorn, gemeente Schagen (afb. 1). Het perceel is momenteel in gebruik als grasland en heeft een omvang van ca. 1.870 m². De exacte bodemingrepen zijn nog niet bekend. Tot 2012 heeft aan de noordzijde van het plangebied een schoolgebouw gestaan. Bij de sloop zijn de funderingen verwijderd. De houten palen zijn blijven zitten. De bovenkant van deze palen zit op ca. 3 meter beneden het maaiveld.¹ Na de sloop is het perceel gevlakt en ingezaaid met gras.

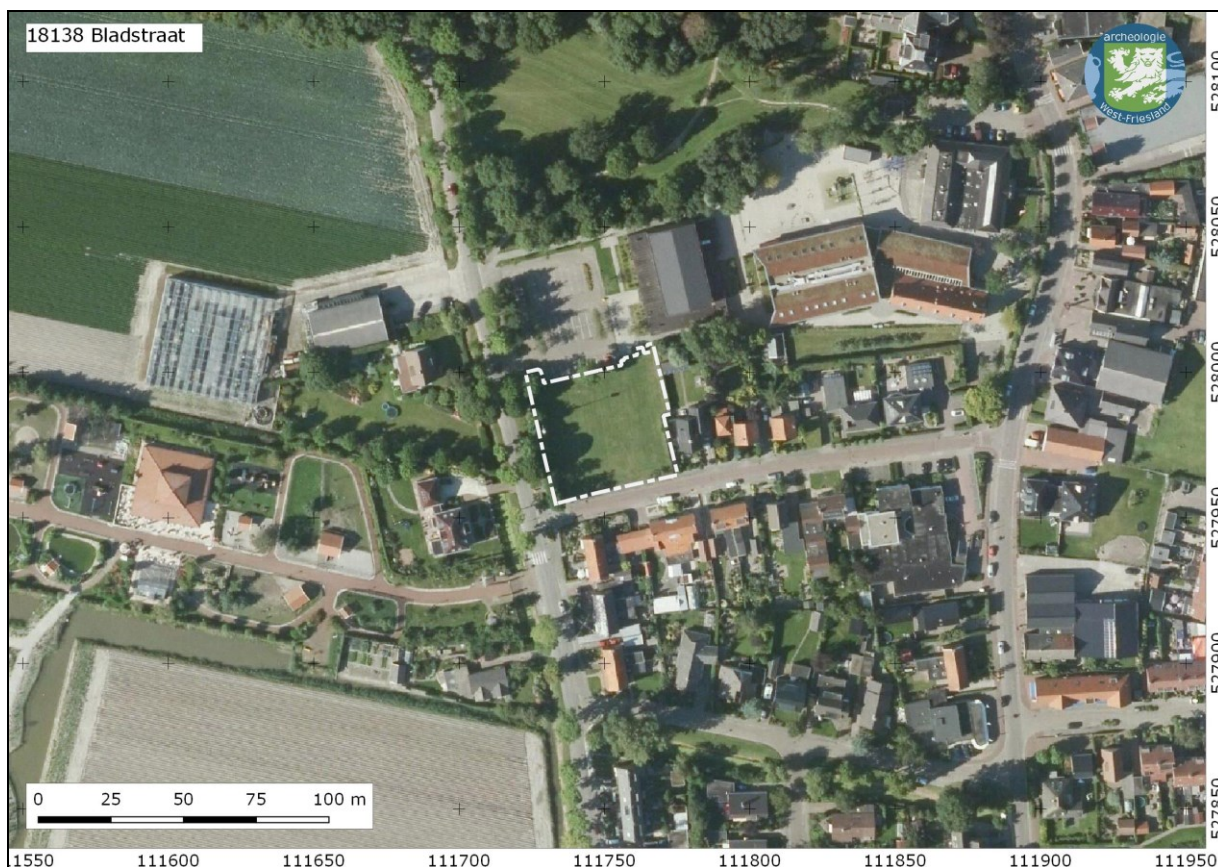
2. Bestemmingsplan en Beleidskaart archeologie

Het plangebied valt binnen het Bestemmingsplan Tuitjenhorn van de gemeente Schagen (vastgesteld 25-02-2014).² Middels dit bestemmingsplan geldt binnen het plangebied een vrijstellingsgrens voor archeologisch onderzoek bij ingrepen kleiner dan 500 m² en niet dieper dan 50 cm onder maaiveld (Waarde – Archeologie 2). De vrijstellingsgrens is uit de Beleidsnota Cultuurhistorie overgenomen (afb. 2).³ De vrijstellingsgrens wordt overschreden.

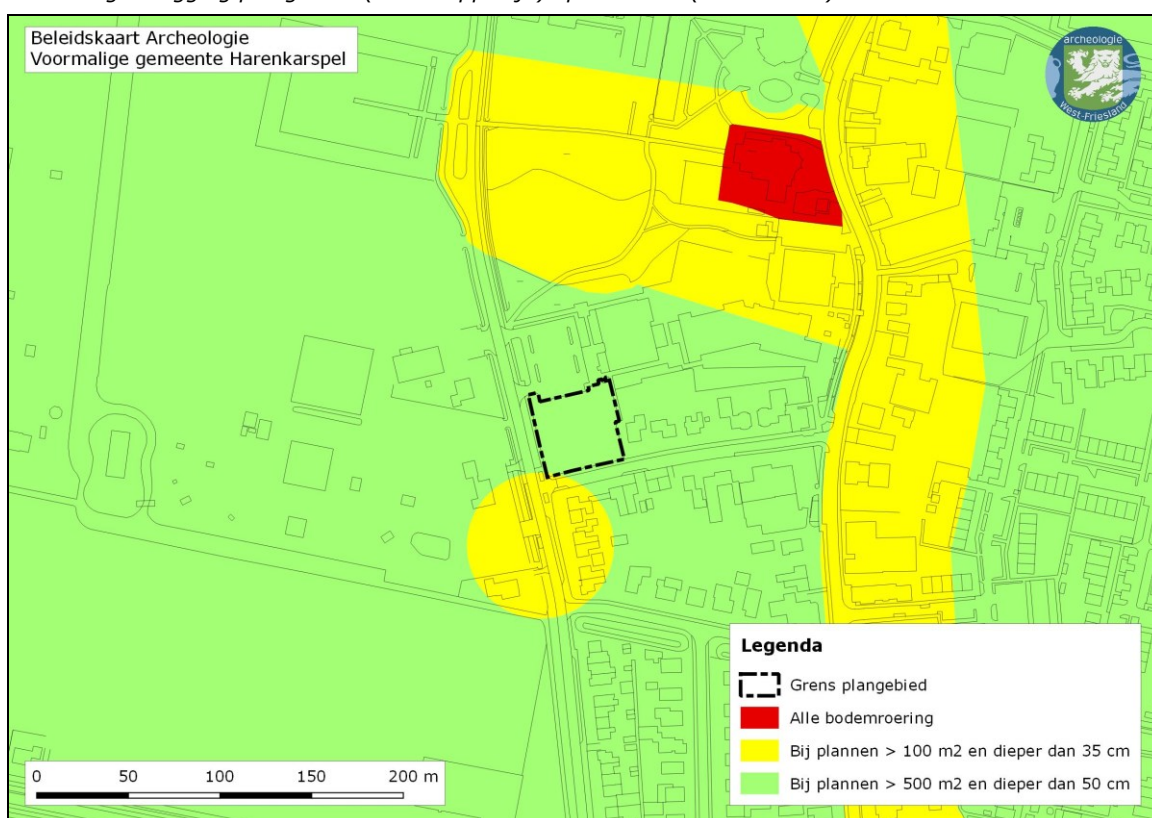
¹ Mondelinge mededeling Hans Ligthart.

² NL.IMRO.0441.BPTHN2010-VA02.

³ Nyst, Van Rooijen & Van der Veen 2011.

Afbeelding 1. Ligging plangebied (witte stippellijn) op luchtfoto (bron: PDOK).

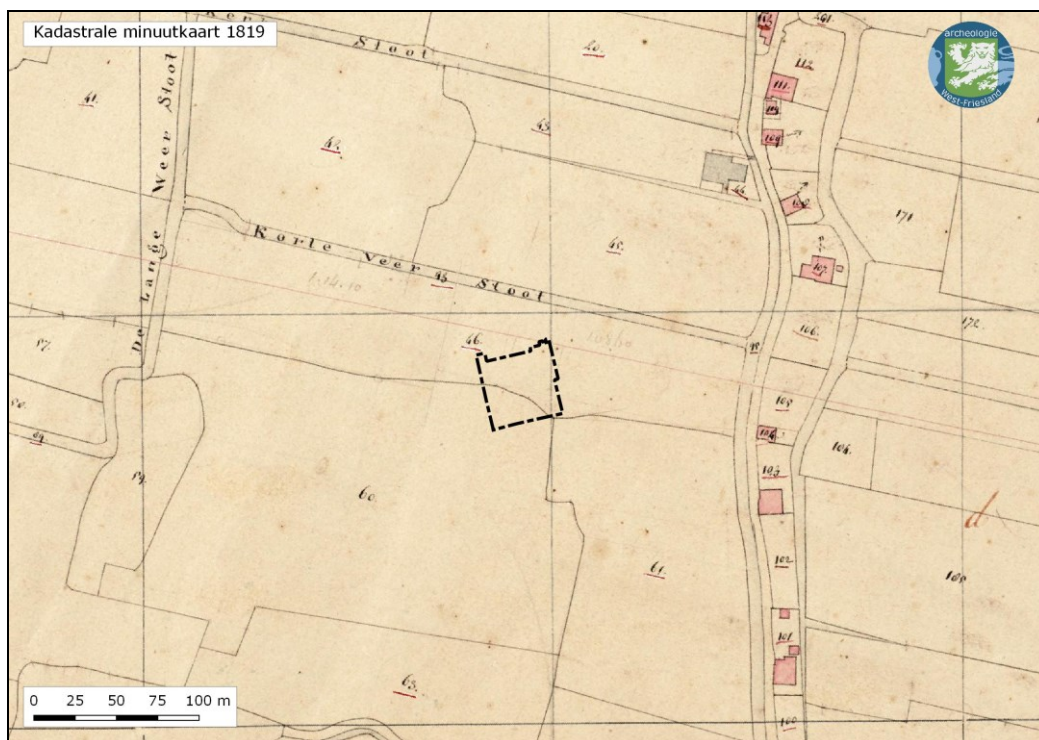

Afbeelding 2. Ligging plangebied (zwarte stippellijn) op Beleidskaart Archeologie van de voormalige gemeente Harenkarspel.

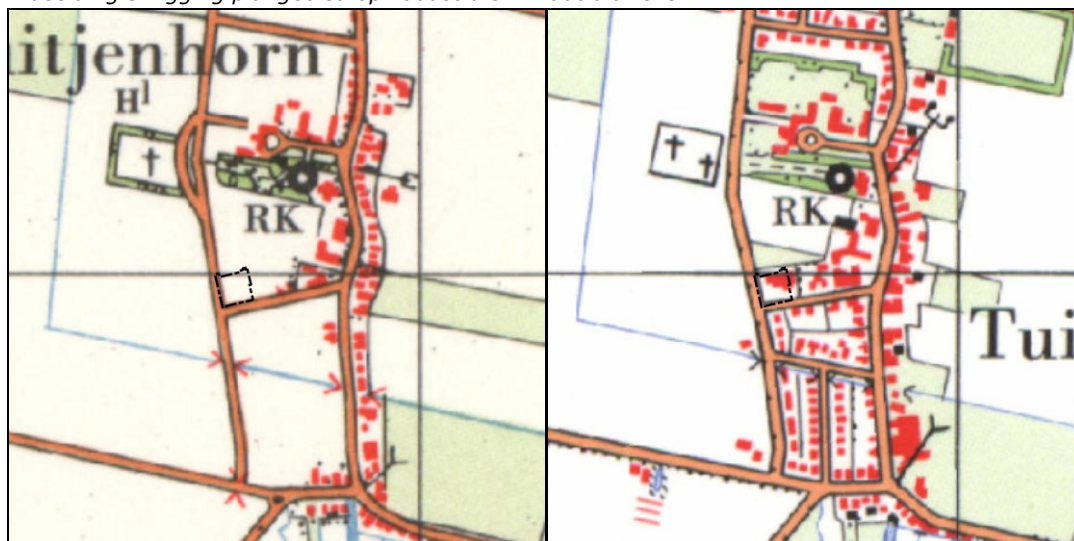
3. Cultuurhistorische achtergrond

Voor het bepalen van de aanwezigheid van bewoningsresten uit de Nieuwe Tijd kan gebruik worden gemaakt van historisch kaartmateriaal. Op de kaart van Dou (1651-1654) staat geen bebouwing of nadere inrichting binnen het plangebied aangegeven. Op de kadastrale minuutkaart uit 1819 (afb. 3) staat eveneens geen bebouwing aangegeven. Volgens de Oorspronkelijke Aanwijzende Tafels is het noordelijke perceel in bezit van de Rooms-Katholieke kerk en het zuidelijke perceel in bezit van Cornelis Bot. Beide percelen zijn in gebruik als grasland.

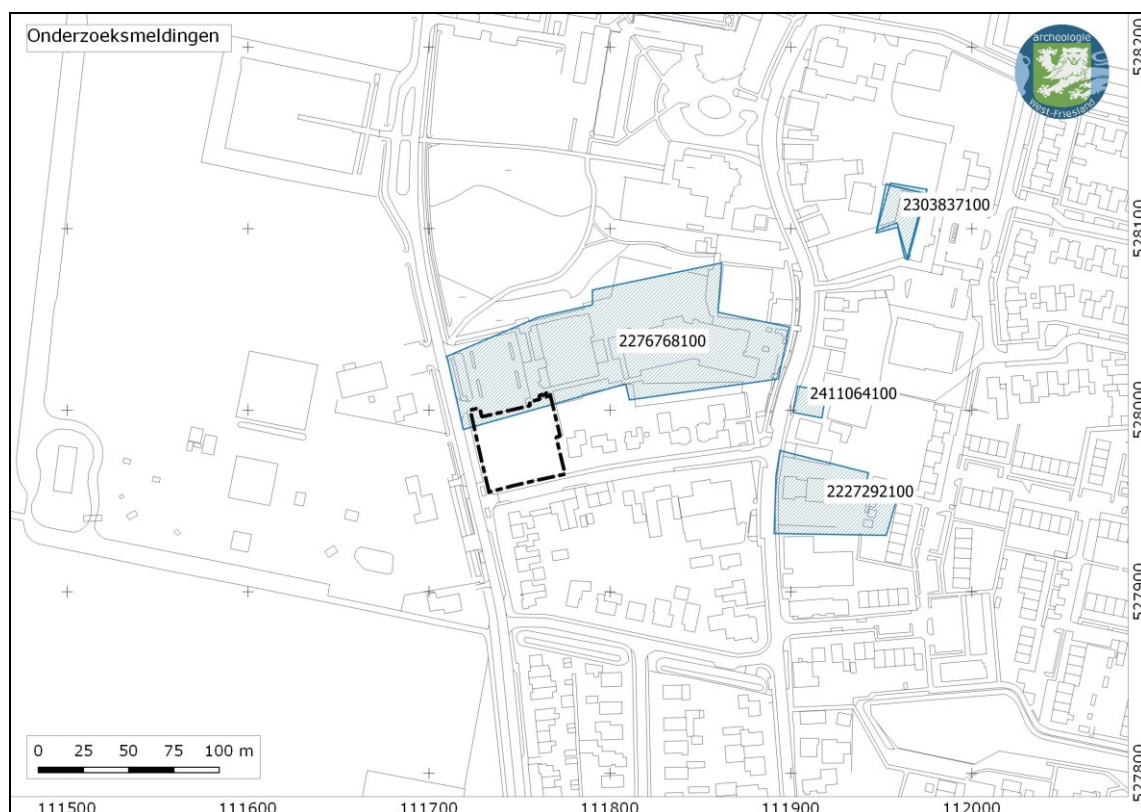
De ruilverkaveling het Geestmerambacht is uitgevoerd in de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw. Hierbij zijn sloten gedempt, terpen afgegraven en nieuwe wegen aangelegd. Deze ingrepen hebben grote gevolgen gehad voor het bodemarchief (vergelijk afb. 3 en 4).

Afbeelding 3. Ligging plangebied op kadastrale minuut uit 1819.

Afbeelding 4. Ligging plangebied (zwarte stippellijn) op topografische kaart uit 1962 en 1971. De gevolgen van de ruilverkaveling (dempen sloten, aanleggen Bogtmanweg en Bladstraat) zijn op het linker kaartbeeld te zien. De school is op de kaart uit 1971 te zien.

Afbeelding 5. Ligging plangebied met ARCHIS-onderzoeksmeldingen in de direct omgeving.

4. Archeologische en geologische bronnen

In Archis staan verschillende archeologische onderzoeken vermeld (afb. 5). Direct ten noorden van het plangebied heeft Archeopro in 2010 een archeologisch onderzoek uitgevoerd in de vorm van een bureau- en inventariserend veldonderzoek.⁴

Op basis van het bureauonderzoek gold voor het plangebied een hoge verwachting voor vindplaatsen uit de Middeleeuwen. Gezien het ontbreken van bebouwing op historisch kaartmateriaal geldt volgens Archeopro hooguit een middelhoge verwachting. Op een eventueel aanwezige veraarde top van het veen kunnen ook resten uit de IJzertijd en Romeinse tijd aanwezig zijn. Tijdens het booronderzoek zijn 15 boringen verricht. Veen is niet aangetroffen. Gezien de sterke mate van bodemverstoring en het ontbreken van archeologische indicatoren geven de resultaten van het booronderzoek geen aanleiding een archeologisch vervolgonderzoek te adviseren.

Ten oosten van de Dorpsstraat zijn drie onderzoeken uitgevoerd, waaronder een in 2009 uitgevoerd bureauonderzoek op het perceel Dorpsstraat 18.⁵ Deze rapportage is onvindbaar.

In 2010 is een archeologisch onderzoek uitgevoerd aan de Dorpsstraat 38 in Warmenhuizen.⁶ Dit plangebied ligt achter het terpenlint van de Dorpsstraat.

In 2013 is een archeologisch onderzoek uitgevoerd ten behoeve van de bouw van een woonhuis.⁷ Op basis van 6 boringen werd geconcludeerd dat de bodem in het plangebied tot 95 cm is verstoord. Dit is vrij normaal in een terpenlint.

Er zijn geen vondstmeldingen bekend uit de directe omgeving van het plangebied.

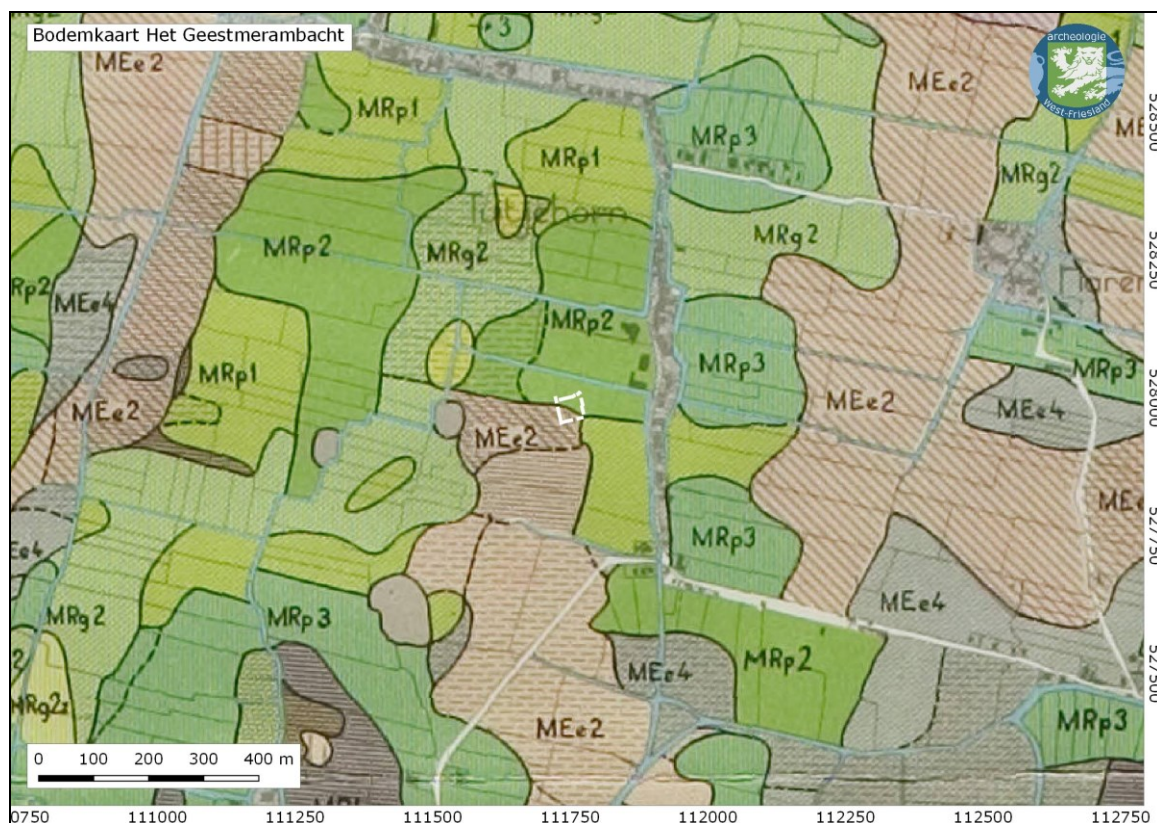
⁴ Exaltus & Orbons 2012: Archiszaaknummer 2276768100.

⁵ Archiszaaknummer 2227292100.

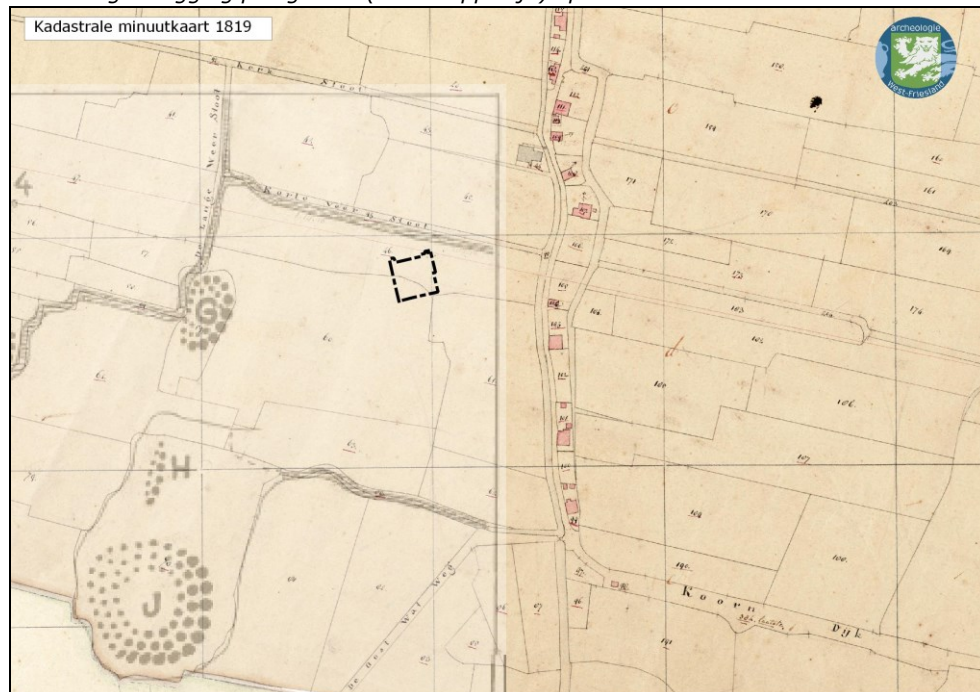
⁶ Stoker e.a. 2010: Archiszaaknummer 2303837100.

⁷ De Boer 2013: Archiszaaknummer 2411064100.

Op de bodemkaart van het Geestmerambacht⁸ (afb. 6) ligt het plangebied voor een deel in een zone met zavelige delgronden (Mee2) en voor een deel in een Rekere-Gorszavelgrond op pikklei (MRp2). Dit betekent dat ca. de bovenste meter bestaat uit middeleeuwse afzettingen.

Afbeelding 6. Ligging plangebied (witte stippellijn) op bodemkaart van Geestmerambacht.

Afbeelding 7. Ligging plangebied ten opzichte van de verdwenen terpen ten westen van Tuitjenhorn en de historische kern van Tuitjenhorn.

⁸ De Burck 1957.

5. Gespecificeerde archeologische verwachting

Het plangebied ligt ten westen van de historische kern van Tuitjenhorn. Ten westen van het plangebied liggen twee terpen die in de loop van de Late Middeleeuwen verlaten zijn (Terp G op afb. 7). Op basis van historisch kaartmateriaal geldt een lage archeologische verwachting voor huisplaatsen uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Bewoning op het veen (indien nog aanwezig) is mogelijk in de periode IJzertijd tot en met Vroege Middeleeuwen B (900 voor Chr.). Voor deze perioden geldt een middelhoge archeologische verwachting. Tijdens het booronderzoek juist ten noorden van het plangebied zijn geen veenresten aangetoond in de ondergrond.

De ruilverkaveling in de jaren '50 en '60 van de 20ste eeuw heeft veel schade berokkend aan het bodemarchief. Daarnaast heeft de bouw en de sloop van de school het bodemarchief tot grote diepte verstoord.

Op basis van bovenstaande gegevens kan de middelhoge archeologische verwachting naar beneden worden bijgesteld: de kans op intacte resten is zeer klein.

6. Conclusie

Het plangebied heeft een omvang van ca. 1.870 m². De huidige vrijstellingsgrens wordt overschreden. Vanwege de aanwezige verstoringen kan de middelhoge tot lage archeologische verwachting naar beneden worden bijgesteld.

7. Advies

Aangezien het plangebied door de bouw en sloop van de school al tot grote diepte is verstoord is nader archeologisch onderzoek in het kader van de Archeologische Monumentenzorg niet noodzakelijk.

Archeologie West-Friesland adviseert de voorgenomen ingrepen vrij te geven met betrekking tot het aspect archeologie. Dit betekent dat de dubbelbestemming voor het plangebied kan komen te vervallen.

De voorgenomen ingreep is vrijgesteld van archeologisch onderzoek. Ten behoeve van het doen van waarnemingen dient te zijner tijd in de omgevingsvergunning te worden opgenomen dat Archeologie West-Friesland toekomstige graafwerkzaamheden wil monitoren.

Voor het monitoren van de graafwerkzaamheden worden geen kosten in rekening gebracht en dit zal niet tot noemenswaardige vertragingen leiden. Vondstmateriaal dat bij het uitvoeren van het werk wordt aangetroffen is (conform de Erfgoedwet, § 5.4, artikel 5.10) eigendom van de Provincie Noord-Holland en zal door Archeologie West-Friesland worden aangeleverd aan het Provinciaal Depot van Bodemvondsten te Castricum.

Het is van belang dat Archeologie West-Friesland minstens een week van tevoren wordt geïnformeerd over de start van de werkzaamheden (archeologie@hoorn.nl / 06-11648953). Graag ontvangen wij de contactgegevens van de veroorzaker, zodat contact kan worden onderhouden over de voortgang.

8. Bronnen

AHN2 (www.ahn.nl)

Archis 3.0

Boer, A. de., 2013. Dorpsstraat 22, Tuitjenhorn, gemeente Schagen: een bureau- en booronderzoek. Bureau voor Archeologie Rapport 2013.10. Bureau voor Archeologie, Utrecht.

Burck, P. du, 1957. Een bodemkartering van het tuinbouwdistrict Geestmerambacht. De Bodemkartering van Nederland deel XVII/Verslagen van landbouwkundige onderzoeken No. 63.3. Stichting voor Bodemkartering, Wageningen.

Exaltus, R. & J. Orbons, 2012. De Hoge Akker, Tuitjenhorn, Gemeente Harenkarspel. Inventariserend Veldonderzoek (IVO-O); Bureauonderzoek en karterend booronderzoek. ArcheoPro Archeologisch rapport nr. 1013. ArcheoPro, Maastricht.

Noord-Hollands Archief

Nyst, C.L., E.J. van Rooijen & J.M. van der Veen, 2011. *Beleidsnota Cultuurhistorie Gemeente Harenkarspel*, Stichting Cultuurcompagnie Noord-Holland, Alkmaar.

Stoker, A., T.N. Kroller & G.J. de Roller, 2010. Archeologisch bureau- en booronderzoek voor een locatie aan Dorpsstraat 38 te Tuitjenhorn, gemeente Harenkarspel (NH). *MUG-publicatie* 2010-115. MUG Ingenieursbureau, Leek.

Vos, P. & S. de Vries 2013. 2e generatie palaeogeografische kaarten van Nederland (versie 2.0). Deltares, Utrecht. Op 20-04-2017 gedownload van www.archeologieinnederland.nl.

Westfries Archief